

TELEGRAFUL ROMAN.

apare Marția, Joi și Sâmbata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Disciplina bisericeii.

Încă în anul 1893 când s'au ivit mai întâiu prin presă proiectele politico-bisericesci ale guvernului, scirea acésta a produs ferve în sinul credincioșilor bisericeii noastre, și a pus pe gânduri pe bărbații nostri, cari desinteresați de laude și desertăciuni lumesci, nelncetat lucră fără sgomot pentru consolidarea bisericeii și pentru ferirea ei de pericole.

Neobositul luptătoriu național și bisericesc, vecinic ténérul și sprintenul Vincențiu Babeș, cu domnii Dr. Alecsandru Mocsonyi și Parteniu Cosma, cari dela începutul constituționalismului nostru au fost totdeauna între primii legistatori și primii sfătuitori ai aplicării constituțiunei noastre bisericesci, punându-se în contact cu arhieriei nostri, au căutat calea cea mai potrivită pentru-ca biserica noastră să ia pozițiune hotărâtă în afacere până când actualele legi religioare erau încă proiecte.

Nu mai e ađi secret, că susnumiții domni în primăvara anului 1893 au avut dese întâlniri și capacitări reciproce aici în Sibiu, și rezultatul conferențelor dintre ei au fost propunerile făcute în sinódele eparchielor noastre, propuneri tóte de unul și același cuprins în cestiunea programului politico-bisericesc al guvernului.

În sinodul Aradan propunerea o a făcut veteranul nostru luptătoriu, bătrânul vecinic ténér, domnul Vincențiu Babeș, în cel din Caransebeș o a prezentat domnul Dr. Alecsandru Mocsonyi, în sinodul nostru archidiecean o a prezentat și motivat domnul Partenie Cosma.

Tóte trei sinódele eparchiale au adus concluse cu vot unanim, cari au culminat în enunțiațiunea finală:

„Sinódele repudiéază intenționata introducere a matriculelor de stat, și a căsătoriei civile, ca pe unele reforme distrugătoare, cari nu purced din necesită-

țile popórelor, cari nu sunt justificabile prin nici un interes de stat, și cari deopotrivă ar fi pernicioase pentru stat, pentru societate și pentru biserica.”

Prin acest concludus adus cu conc lucrarea și cu consensul arhieriei, aceștia, — precum e și natural — erau strîns legați cu biserica și în acésta cestiune. Sinódele însă au ținut se dea și prin concludus espresiune datorinței arhieriei, de a se ținé strîns legați de biserica, de aceea concludus sinodal continuă:

„Totdeodată sinodul — cităm din protocolul sinodului nostru archidiecean — însărcinéză pe Escelenția Sa Părintele arhieriscop și metropolit, ca împreună cu Preasânții episcopi ai dieceselor Aradului și Caransebeșului, să întrevină cu înțrîga lor influență legală la toți factorii competenți pentru ferirea santei noastre biserice de pericolele ce o amenință.”

Conclusele aceste sunt eclatantă dovadă despre angagiarea bisericeii cu vot unanim de a combate proiectele guvernului cu tótă tăria, și pe tótă linia.

Acésta generală angagiare a bisericeii a produs adevărată însuflețire în sinul santei noastre bisericeii, și ne-a mângăiat consiența, că suntem intru niți în cugete și în simțiri pentru combaterea unui pericol, care amenință sânta noastră biserica.

În anul următoriu se întrunesc din nou sinódele noastre în sesiunea ordinară, dară ce straniu și dureros spectacol.

Nici unul dintre mirii bisericeii nu împodobesce cu acésta ocaziune fruntea divină a miresei, a bisericeii lui Christos, nici un arhieru nu este în diecesa sa, ei toți sunt în legislativa țerei, pentru a combate proiectele de legi bisericesci ale guvernului, care a aflat cu cale a le pune spre desbatere tocmai pe timpul, când arhieriei noastre trebuiau se conducă desbaterile sinodale.

Puși în colisiune de datorință, arhieriei nostri au sciut alege partea leului din greutăți și responsabilitate, și au rămas în legislativa țerei, combatând proiectele de legi ale guvernului.

În ședința dela 25 Aprile, 1894, sinodul archidiecean tot la propunerea Domnului Parteniu Cosma a ținut se mai dea o manifestațiune din partea sa, și a luat tot cu vot unanim următoriu concludus:

„Sinodul ia act cu bucurie de hărtia Înaltpreasânției Sale Arhieriscopului și Metropolitului nostru Miron Romanul din 22 l. c. Nr. 3146 Pres. adresată Preacuvioșiei Sale dlui archimandrit și vicariu arhieriscopesc Dr. Ilarion Pușcariu, prin care i se anunță, că însofit de Preasânții episcopi ai dieceselor noastre, va participa la pertractarea proiectului de lege pentru dreptul matrimonial, respective pentru introducerea căsătoriei civile obligătore pentru tóte confesiunile, primit deja în casa reprezentanților dietei ungare, și pus la ordinea zilei în casa magnaților pe ziua de astăzi

„Totodată susținând întru tóte concludusul seu Nr. 21 din 5/17 Aprile 1893, relativ la programul politico-bisericesc al guvernului, special cu privire la intenționata introducere a căsătoriei civile, și de astădată sinodul declară solemn în numele archidiecesei gr.-orient. române din Transilvania;

„că consideră căsătoria civilă de o instituțiune, care ignoréază sacramentele santei noastre bisericeii și violéză autonomia ei garantată prin legile statului și prin statutul organic sancționat prin Majestatea Sa, Preașăptosul nostru Rege și Împărat;

o consideră de o instituțiune pernicioasă pentru stat, pentru societate și pentru biserica, care n'a fost provocată de biserica noastră și nu purcede din necesitățile popórelor statului; și carea în consecunțele sale a produs deja la guvern ideea de a admite la cetățenii statului și neconfesionalismul, ér acésta în mod elementar va produce desprețuirea religiunei și aședimintelor sacre, și prin asta demoralisarea popórelor, carele lipsit de credință și de Dumnezeu, nu va mai avea simț nici pentru patriotism, nici pentru respectarea legilor lumesci și a instituțiunilor statului.

Deci sinodul repudiază introducerea căsătoriei civile, și dacă cu tóte acestea legislativa o va impune, biserica se va su-pune, dară totodată o va considera de o ne-

norocire pentru sine și pentru statul nostru, și-și va ținé de a sa sântă datorință creștinéscă și patriotică, ca cu tóte mijlocele legale se conlucre pentru desfințarea ei.

Acest concludus se comunică pe cale telegrafică Escelenției Sale arhieriscopului, cu rugarea, ca cu grain viu să-l aducă la cunoștința casei magnaților.

Asemenea concluse au luat și celelalte sinóde ale dieceselor surori.

Încă sub durata sesiunei sinodale din 1894 sosesc în mijlocul deputaților Escelenția Sa Înalt Preasânțitul Domn arhieriscop și metropolit Miron Romanul, care cu rară bărbăție a apărât în legislativa țerei interesele bisericeii atacate prin proiectele de legi ale guvernului.

Sinodul îi face o primire grandioasă, ese în corpore la gară, îl întâmpină cu căldură, îl petrece până acasă, a doua zi în ședința publică sinodală i mulțumesc prin rostul deputatului Nicolau Garoiu pentru apărarea intereselor bisericeii.

De atunci de trei ori au mai alertat arhieriei nostri în legislativa țerei spre a combate proiectele de legi bisericesci ale guvernului.

Acésta a fost ținuta întregii bisericeii în cestiunea legilor politico bisericesci.

Votul unanim al sinódelor eparchiale în 2 sesiuni, ținuta bărbătescă a arhieriei au trebuit să însuflească respect fiecărui fu credincios al bisericeii noastre. Manifestarea generală a bisericeii a trebuit să însuflească spirit de disciplină față cu toți credincioșii bisericeii noastre.

Și totuși nu s'a întâmplat așa.

S'au aflat 2 fii ai bisericeii noastre, cari s'au simțit dispensați dela observarea disciplinei bisericesci în acésta gravă cestiune, și acestia au dat și espresiune nesupunerei lor la disciplina bisericească.

Espresiunea acésta a fost votul deputatului dietal Ioan Beleş și al membrului din casa magnaților Dr. Iosif Gall.

FOIȚA.

XV. Capitol.

Viață și datine în Uganda. — Țărânul. — Căpetenia. — Împăratul. — Țara. — Observări generale. — M. Stanley.

(Urmare.)

Mtesa își aruncă ochii împrejur, ca să afle un următor pentru cel cădută în disgrăție, și ei să opriră pe oșii scânteietori și strălucioși față a lui Magassa și decisiunea lui îndată a fost gata.

„Hai încóce Magassa!” strigă împăratul și curtenul cel perfect să aruncă pe pământ la picioarele lui, ca să-i audă porunca „Fugi Magassa, ea-ți ómeni cu tine, și în ghite numele și țara lui Pokino, că bătrânul Pokino m'a uitat.”

„Twijansi, jansi!” plânse el de bucurie, și tot mai emphatic își miorlăia pe „Twijansi, jansi, jansi” al seu, frecându-și într-aceea obrazul de praful de pe pământ. Apoi sări în sus, își apuă lancea, o ridică, ca și când ar vrea s'o arunce, și strigă tare: „La porunca împăratului mă duc, ca să-l mănenc pe Pokino. Eu îl voi scóte din numele și țara sa și din Magassa să va face Pokino. O împărate, étă-mă aici la porunca

ta!” și érá să aruncă la pământ, își sberă cu recunoscință „Twijansi” sei, și să tiri în pulbere cu loialitate servilă.

Îndată ce să termină audiența, Magassa, care ardea de nerăbdare, de a-și schimba numele seu cu acela al lui Pokino, porunci să se bată tobele de rășboi, își desfăcu stégul și-și adună suita. După aceea îl prinse pe neghiobul Pokino cu ghiarele ca și un leopard necăjit, și-i fură în curând viața, numele și țara. Pe cea din urmă o și luă îndată în posesiune. Dar ambițiunea și aviditatea ténérului Pokino nu era mulțămită nici chiar cu estinsul teritoriu și proprietățile bătrânului Pokino. Curând după aceea îi porunci împăratul să-l mănence pe Namudjurilva, Achile al Ugandei, și prin setea de avere și putere a junelui Pokino să întâmplă ca Madjwara, un copil al aceleuia, deveni un sclav al lui Ndjara din Unjanjenbe, dela care i am răscumpărat eu libertatea în 1871. Mai târziu i-l am trimis lui Livingstone și cu credință a slujit ténérul acolo, până la mórtea marelui călător.

Cu căderea lui Namudjurilva prințul Pokino deveni stăpân peste întreaga provincie Uddu, dela valea Katonga până la Nilul Alecsandra, un district de 7500 chlm. în care 20 de subcăpetenii îl recunoscău de stăpânul lor. El posedă acolo 2 orașe princi-

pale acela al lui Naumdjurilva în Masaka, și al lui Pokino, mai departe sute de sclave și mii de sclavi tineri de ambele sexe. Și vitele lui numără cu miile, și numărul locuitorilor din țara lui să urcă la 100,000. Ce avansare grozavă din poziția unui supraveghietor al locului împărătesc de spălat.

Viața lui Pokino în Masaka, capitala țerei sale în Uddu, era ca a unui rege. El nimicea (măncase) țerile celor 2 căpitani mari, a bătrânului Pokino, și a lui Namudjurilva cel ca un leu, și acum el, care a mănecat așuțiile altora și a fost sever împarte carne și blândete. Curtea lui de vice-rege e plină de ómeni, cari să rógă sau pretind daruri, și de sclavi, cari trebuie hrăniți.

Posturi bune să împart cu mână dărnică, și vitele să taie cu sutele, așa că Uganda întrégă vorbește de marimozitatea și dărnicia lui Pokino.

Prin acésta dărnicie înțeleptă și-a câștigat iubirea tuturor indigenilor din Uganda și-a câștigat amicitia capilor celor mari dela curte, și și-a asigurat mulțămirea împăratului.

Dar e óre acum mulțămît Pokino. Încă nu, mai există încă un oficiu, care îl póte da Mtesa; dar pentru acesta trebuie să mai aștepte ceva.

Împăratul aude, că undeva în vestul țerei Gambaragara, este o țară bogată în

ciurde mari de vite, cu numele Usongora, și el poruncesce lui Pokino, să mérégă acolo și să adune vite. Îndată toba cea mare de rășboi din Masaka dă signalul și indigenii dela malurile Nilului Alecsandra, dela Platoul Koki, și de pe lângă tóte rurile dela Alecsandra și până la Katonga răspund, venind cu miile, pentru că aceasta este pentru ei un apel pentru a aduna trofee, și când a stat un țărân din Uganda vreodată pe gânduri la un astfel de apel?

Când să plece Pokino, face descoperirea, că o óste puternică stă sub comanda sa, pentru că și alte căpetenii sunt reprezentați aici în rënduri întregi. Kitunsi a trimis pe Sambusi din valea Katonga, și Mkwenda, Kangan și Kimbugwe încă au trimis subcăpitani cu sute de ostași. Populațiunea din Gambaragara să retrage înaintea óstei celei mari a lui Pokino în sus în muntele lor de zăpadă, și acesta, urmărindu-i până unde îl ertă înțelepciunea, vede din depărtare platoul cel undulos, acoperit cu earbă din Usongora, și dincolo de el întinđându-se un lac colosal, care după cum i se spune, e Muta-Nseiga.

(Va urma.)

Nu cercetăm valoarea acestor voturi în partea morală a legilor religioase. Pe noi ne interesează acum disciplina bisericească.

Atât dl Ioan Beleş cât și domnul Dr. Iosif Gall au fost aleși de membrii ai congresului național-bisericesc, care și-a terminat agendele sale dîilele trecute.

Congresul nu a verificat alegerile lor, altcum în ordine și neatacate prin proteste, ci a luat următorul conclud:

„Alegerile deputaților Dr. Iosif Gall și Ioan Beleş în partea formală se află în ordine; considerând însă, că numiții aleși deputați, ca membrii ai legislației noastre în cestiunile așa numite politico-bisericesci au luat o înținută, care stă în contrast cu simțământul general al clerului și poporului nostru, și cu espresele declarațiunilor ale sinodelor eparchiale, și ale altor corporațiuni bisericesci din întreaga provincie noastră metropolitană, cari află în respectivele proiecte de legi un evident pericol pentru interesele vitale ale bisericei noastre: cestiunea verificării numiților doi deputați se ține deocamdată în suspens, și sîntul sinod episcopesc al provinciei noastre metropolitane este rugat a se pronunța pe bazele canonice ale disciplinei bisericesci, dacă acești doi membrii ai bisericei în casurile concrete sunt ori nu culpabili de vătămarea principiilor și a disciplinei bisericesci.”

Până aci concludul congresului.

Toți omenii de bine ai bisericei noastre au fost de credința, că numiții doi membri ai bisericei noastre vor trage ei înșiși consecuențele din faptele lor.

Nu o au făcut ei, o au făcut forul suprem legislativ din biserica noastră, o a făcut congresul, în interesul susținerii disciplinei în biserică.

Ședințele congresului național-bisericesc.

(Continuarea ședinței a VI-a)

Urmază la ordinea dîlei raportul comisiunii bisericesci. Raportor deputatul Ignatîu Papp. Consistoriul metropolitan cu datul 5 Maiu a. c. Nr. 81 a făcut raport congresului, în care a arătat că ministrul de culte a cercetat pe consistoriile eparchiale se arete în un conspect general dotațiunea parochiilor. În obiectul acesta sinodul diecesau din Caransebeș, căruia încă i s'au comunicat actul guvernului, cere înviațiuni dela congres pentru o procedere uniformă.

Consistoriul metropolitan la 21 August, 1894 ocupându-se cu afacerea din cestiune, a luat următorul conclud: Se avisază consistoriile eparchiale să adune și să substernă domnului ministru datele despre dotațiunile parochiale pelângă espressa rezervă, că regularea dotațiunilor parochiale aparține exclusiv autorităților noastre bisericesci, și în această afacere nu se pôte de loc admite ingerența guvernului, dar punându-se în vedere din partea regimului urcarea subvențiunei de stat, și presupunând noi că datele se cer spre mai bună orientare, în acest scop le subcernem în aseptare, că subvențiunea se va asemna la dispozițiunea autorităților bisericesci superioare într-o sumă generală, precum s'a urmat față cu alte confesiuni din țară, pelângă susținerea intactă a autonomiei noastre bisericesci.

În conformitate cu propunerea comisiunii bisericesci măsurile decretate de către consistoriul metropolitan se iau cu aprobare la cunoscință.

Fînd timpul înaintat, ședința s'a încheiat. Ședința procsimă se va ținea în ziua următoare îndată după celebrarea părăstasului în memoria fericitului metropolit Andreiu Baron de Șaguna și a fericitului mecenat Emanuel Gozdu.

Ședința a VII-a s'a ținut Sâmbătă cu începere dela ôrole 9^{1/2}. După deschiderea ședinței s'a cetit și autenticat protocolul ședinței precedente.

La propunerea Escelenței Sale a Înalt Prealuminatului și Preasfîntului domn Archiepiscop și metropolit Miron Romanul s'a luat act la protocol atât despre docsologia festivă, celebrată Joi la ziua înălțării Domnului ca espresiune a bucuriei noastre din incidentul de 25 ani ai vieții noastre constituționale bisericesci, cât și despre celebrarea de ađi a părăstasului în memoria fericitului arhiepiscop și metropolit Andreiu baron de Șaguna și a mecenatului Emanuel Gozdu.

A urmat apoi la ordinea dîlei raportul comisiunii bisericesci în obiectul legilor politice-bisericesci. Raportor Ignatîu Pap. Cetîndu-se raportul consistorial, comisiunea propune luarea lui la cunoscință și ca basă la desbatere specială.

Deputatul Vasiliu Mangra față cu propunerea comisiunii a făcut contra propunerea:

Deôrece propunerile Ven. Consistoriului metropolitan cu privire la nòuele reforme religioase cuprînd astfel de norme și principii, cari ating bazele de drept canonic al bisericei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, în conformitate cu §. 174 al statutului organic propun a se transpune în competența sinodului episcopesc spre a se pronunța în înțelesul canónelor asupra lor.

Președintele, Preasfîntul arhiepiscop și metropolit, dă deslușiri, că toți trei arhierii, cari formază sinodul arhieresc, au participat în consistoriul metropolitan la crearea propunerilor făcute de către consistoriul metropolitan și au consimțit și consimt cu ele.

Cu delăturarea propunerii deputatului Vasiliu Mangra se primesce propunerea comisiunii, și astfel raportul consistoriului metropolitan se ia spre sciință și de basă la desbatere specială.

În desbaterea specială în conformitate cu propunerea comisiunii bisericesci unanim se primesce următorul conclud, propus de către consistoriul metropolitan, care se servescă ca directivă pentru ținuta organelor noastre bisericesci.

„Congresul lînd cu părere de rîu la cunoscință acțiunea pornită din partea statului de a introduce instituțiuni, cari sunt cualificate de a slabi legătura internă a bisericei, și a submina temelia religioasă morală a societății bisericesci, aprôbă întru tôte pașii întreprinși din partea organelor eparchiale în contra introducerii acelor reforme, și cu plăcere ia act despre dîmna apărare a intereselor bisericei din partea prelaților nostri; totodată enunță că biserica ortodoxă română va lucra și în viitoriu pe terenele legale spre scopul de a esopera ridicarea din valoare a acelor instituțiuni de reforme, cari sunt păgubitoare pentru interesrle bisericei.”

Cu privire la căsătoria civilă, comisiunea bisericescă propune a se primi următorea propunere a consistoriului metropolitan:

„Biserica ortodoxă română numai aceea căsătorie o va considera de validă din punct de vedere bisericesc care pe lîngă actul civil va fi încheiată după prescrișele bisericei, drept aceea toți credincioșii bisericei noastre vor avé și după introducerea căsătoriei civile — după încheierea actului civil — a primi și taina căsătoriei bisericesci amésurat prescrișelor canonice ale bisericei.”

La propunerea deputatului Dr. Alecsandru Mocsonyi în loc de cuvintele „din punct de vedere bisericesc” se pune cuvîntul „ca atare” după cuvintele biserica ortodoxă română, și la propunerea deputatului Dr. Traian Bădescu se eliminază cuvintele „pelângă actul civil”, în fine

se șterge cuvîntul „și” dinaintea cuvîntelor „taina căsătoriei bisericesci” dela sfîrșitul punctului 1. Astfel emanată se primesce propunerea consistoriului metropolitan.

Cu vot unanim se primesce punctul 2 din propunerile consistoriului metropolitan, care e de următorul cuprîns:

Tôte acele căsătorii încheiate de credincioșii bisericei noastre, cari pelângă actul civil nu vor fi încheiate după prescrișele bisericesci, în sensul canónelor bisericei, vor fi considerate de nevalide.”

Venînd la punctul B din propunerile consistoriului metropolitan, comisiunea propune primirea neschimbată a aceluia în următorul tect:

„Spre scopul de a înlesni și ușura susținerea căsătoriei bisericesci pentru toți credincioșii bisericei: deodată cu introducerea căsătoriei civile vestirile (promulgările) prealabile, urmate în biserică, se reduc la una pentru publicitate, ôră licența protopresbiterală se șterge, respective se ridică din valoare.”

Față cu această propunere, deputatul Augustin Hamsea propune omiterea părții din urmă, referitoare la licența protopresbiterală.

Deputatul Vasile Mangra propune omiterea întregii propuneri.

Cu delăturarea ambelor propuneri se primesce întru tôte propunerea consistoriului metropolitan.

Cu unanimitate se primesce punctul 4 din propunerile consistoriului metropolitan în tectul următoriu:

„După terminarea procesului divorțial înaintea forurilor civile, părțile litigante aparținătore bisericei noastre vor avé a presenta sentența civilă definitivă la forurile matrimoniale ale bisericei, și a cere deslegarea matrimonului încheiat după prescrișele bisericei ôr torurile matrimoniale bisericesci vor avé a urma după procedura sumarică, și a delibera asupra cauzei de divorț în înțelesul canónelor.”

Pentru a introduce o procedură cât mai ușoră și scurtă, regulamentul congresual pentru procedura matrimonială se va lua sub reviziune.”

Asemenea cu unanimitate de voturi s'a primit și punctul 5 din propunerile consistoriului metropolitan în tectul următoriu:

„Deși statul civil după legea sa sancționată va purta registrele matriculare civile, totuși biserica noastră ortodoxă română în interesul propriu va continua conducerea matriculelor bisericesci, amésurat dispozițiunilor de mai nainte introduse în biserică, și pentru ca acele matricule se corépundă scopului urmărit de biserică, biserica noastră pe calea organelor sale administrative are a controla cu tóta rigôrea, și a lua măsuri speciale ca matriculele bisericei noastre să fie conduse cât mai esact, ca acele să pôte servi și de o controlă față de matriculele civile; prin urmare preoțimea bisericei noastre din întreaga metropolie este îndatorată și mai departe în tóta regula și esact a purta tôte matriculele introduse în biserică, adică: a continua purtarea matriculelor botezaților (născuților), cununăților și ale morților.”

La punctul 5 din propunerile consistoriului metropolitan privitoriu la recompensarea protopresbiterilor pentru pierderea cauzată prin ștergerea licențelor de cununii s'au desvoltat o discussiune fôrte viuă.

Comisiunea bisericescă a propus primirea propunerii prezentate de către consistoriul metropolitan în următorele:

Deôrece prin ștergerea licențelor protopopesci de cununii protopresbiterii vor perde tacsele avute dela acele licenții, cari au format o parte considerabilă a dotațiunei protopopesci, eparchiele sufragane vor avé a se îngriji pentru recompensarea și rebo-

nificarea acelor pierderi după împrejurări.

Deputatul Vasiliu Mangra a produs ștergerea acestui punct, căci de sine se înțelege îngrigirea de dotațiunea servitorilor bisericei.

Deputatul Dr. Traian Bădescu a propus luarea următorului conclud:

Măritul congres prin o representațiune către Înaltul guvern să cêră despăgubire pentru deteriorarea dotațiunei protopresbiterale.

Deputatul Vasiliu Dămianu a prezentat următorea propunere:

Se înd umă eparchiile, ca din ziua, în care se scot din valoare licențele protopresbiterale, și încetă tacsele, ce au fost împreunate cu acele, să recompenseze pe protopresbiteri amésurat pierderilor, ce li s'au cauzat.

Deputatul Dr. Ilarion Pușcariu accentuând cu deosebire starea precară a protopresbiterilor din archidieceasă, a căroră unice venituri erau tacsele din licențele de cununii, susține motivarea din propunerea consistoriului metropolitan dar p'opune luarea următorului conclud meritoric:

Eparchiile se îndrumază a face îngrijiri în general pentru o dotațiune corespunđtore a protopresbiterilor.

După încheierea desbaterii se pun la vot aceste propuneri, cari tôte se resping, și astfel se primesce propunerea făcută de către consistoriul metropolitan.

Punctul final asemenea s'a primit cu unanimitate în următorul tect:

„Consistoriul metropolitan va avé a da o instrucțiune detaiată pentru introducerea și esecutarea principiilor enunțate.”

În conformitate cu conclusele amintite mai sus concludul normativ în obiectul legilor politico-bisericesci este de următorul cuprîns:

„Congresul luând cu părere de rîu la cunoscință acțiunea pornită din partea statului de a introduce instituțiuni, cari sunt cualificate de a slabi legătura internă a bisericei, și a submina temelia religioasă morală a societății bisericesci, aprôbă întru tôte pașii întreprinși din partea organelor eparchiale în contra introducerii acelor reforme, și cu plăcere ia act despre dîmna apărare a intereselor bisericei din partea prelaților nostri; totodată enunță că biserica ortodoxă română va lucra și în viitoriu pe terenele legale spre scopul de a esopera ridicarea din valoare a acelor instituțiuni de reforme, cari sunt păgubitoare pentru interesele bisericei.”

„Biserica ortodoxă română ca atare numai aceea căsătorie o va considera de validă care va fi încheiată după prescrișele bisericei, drept aceea toți credincioșii bisericei noastre vor avé și după introducerea căsătoriei civile — după încheierea actului civil — a primi și taina căsătoriei bisericesci amésurat prescrișelor canonice ale bisericei.”

Tôte acele căsătorii încheiate de credincioșii bisericei noastre, cari pe lîngă actul civil nu vor fi încheiate după prescrișele bisericesci, în sensul canónelor bisericei, vor fi considerate de nevalide.”

„Spre scopul de a înlesni și ușura susținerea căsătoriei bisericesci pentru toți credincioșii bisericei: deodată cu introducerea căsătoriei civile vestirile (promulgările) prealabile, urmate în biserică, se reduc la una pentru publicitate, ôră licența protopresbiterală se șterge, respective se ridică din valoare.”

„După terminarea procesului divorțial înaintea forurilor civile, părțile litigante aparținătore bisericei noastre vor avé a presenta sentența civilă definitivă la forurile matrimoniale ale bisericei, și a cere deslegarea matrimonului încheiat după prescrișele bisericei ôr forurile matrimoniale bisericesci vor avé a urma după procedura sumarică, și a delibera asupra cauzei de divorț în înțelesul canónelor.”

Pentru a introduce o procedură cât mai ușoră și scurtă, regulamentul con-

gresual pentru procedura matrimonială se va lua sub revizuire.

„Deși statul civil după legea sa sancționată va purta registrele matriculare civile, totuși biserica noastră ortodoxă română în interesul propriu va continua conducerea matriculelor bisericești, amensurat dispozițiilor de mai înainte introduse în biserică, și pentru ca acele matricule se corăspundă scopului urmărit de biserică, biserica noastră pe calea organelor sale administrative are a controla cu totă rigorea, și a lua măsuri speciale. ca matriculele bisericești să fie conduse cât mai exact, ca acele să pōtă servi și de o controlă față de matriculele civile; prin urmare preoțimea bisericești din întreaga metropolie este îndatorată și mai departe în totă regula și exact a purta toate matriculele introduse în biserică, adică: a continua purtarea matriculelor botezătorilor (născuților) cununătorilor și ale morților.”

„Deoarece prin stergerea licențelor protopopesci de cununii protopresbiterii vor perde tacesele avute dela acele licențe, cari au format o parte considerabilă a dotațiunei protopopesci, eparchiele sufragane vor ave a se îngriji pentru recompensarea și rebonificarea acelor pierderi după împregiurări.”

„Consistoriul metropolitan va ave a da o instrucțiune detaiată pentru introducerea și executarea principiilor enunțate.

Find timpul înaintat, ședința proc-simă se anunță pe ați la 5 ore, și cea de acum se încheie la orele 1 p. m.

Datorințele presei.

(Încheiere).

IV. In strânsă legătură cu datorința lingvistică este cea ortografică: Tōte popōrele culte, Germanii, Francesii, Italianii au o singură ortografie, fie aceea fonetică, fie etimologică, nu mai la noi, la Români, scrie fiecare după capul lui, ca și când fiecare s'ar simți în drept de-a și considera ortografia lui, ca singură mântuitoare.

Extra orthographiam meam — pare că dice fiecare — non est salus; afară de ortografia mea nu e mântuire.

Ei dar nu merge așa. Și noi Români avem o academie, căreia îi compete exclusiv — după părerea mea — dreptul, de a regula ortografia, o cestiune, cu care în timpul din urmă academiă s'a ocupat mai de aproape.

Părerea mea categorică este: Că tot Românul cu carte să-și acomodeze ortografia lui după a academiiei, altfel este cu neputință, să ajungem la o singură ortografie. Este dar o datorință cardinală pentru gazetar, pentru preoți, profesori, avocați, învățători etc. să-și acomodeze ortografia lor întocmai după a academiiei. Tertium non datur. Dacă profesorii și învățătorii vor instrui astfel pe elevii lor, atunci în câte-va decii de ani noi avem unitate în ortografie; — și cine se mai îndoaie, că unitatea ortografică este un pas însemnat spre globul nostru de aur: Spre unitatea culturală?!

V. Din punct de vedere etic unui gazetar nu i-e permis, să umple colōnele cu minciuni tendențioase, ci totdeauna și sub ori-ce împrejurări să spună adevărul; dar și adevărul acesta să nu-l cionteze reproducând numai o parte din el, ci să-l comunice în totă întregitatea lui.

Este un proverb vechi românesc, că cu minciuna prândești, dar nu mai cizezi. Nu pōte fi nici-odată chemarea jurnalistului, să umple capul cetitorilor cu frase gōle, a căror cuprins să constea din minciuni sdravene. Este o crimă — după părerea mea — contra eticeii presei, a seduce opinia publică spre a-ți înmulți numărul abonților. Este o crimă, a scormi neadevăruri pe contul unui dignitaru bisericesc sau a altei persoane, care jōcă un rol între Români. Căpșigul material dobândit

pe această cale nu ține mult, întocmai ca și banii câștigați cu înșelăciune; ăr încrederea publicului cetitor dispare din cauza minciunilor, cât dăci, ce faci. Caracterul, mintea și inima cetitorului sunt cu mult mai scumpe decât creștarușii

Unui jurnalist nu i-e permis, să jidovăscă cu speculă stricând moralul adevărat al poporului, pentru care scrie.

VI. Așa dar nimic nu pōte fi mai prețios pe lângă inteligența, limbagiul, demnitatea și ortografia unui popor, ca inima lui, moralul lui. Și acum să mergem un pas mai departe: Moralul poporului românesc este forte strins legat cu religiozitatea lui; ăr religiozitatea lui își are reședința stabilă în sinul bisericeii românești. Sper, că nici un Român cuminte nu va contesta afirmațiunea, că un țeran religios, este și un om de caracter, și cu inimă bună, că un țeran care ține cu sfințenie la biserica lui, ține cu aceeași sfințenie și la naționalitatea lui.

Admițând aceste premise necontestabile este o crimă contra moralului, când jurnalistul îndrăznește să ofenseze și simțul religios al poporului român!

Nu e mai puțin adevărat, că acest sentiment scump religios pōți să-l cunoscă într-o comună, și după legăturile de iubire sau ne iubire, cari există între creștinii și paroch. Cari există între parochienii nu pun preț, ba chiar batjocoresc pe preotul lor, acolo de sigur și simțul religios al lor este sub totă critica.

Stând lucrurile astfel, că dela iubirea, ce există între parochienii și paroch depinde în mare parte sentimentul religios și cu acesta țaria înăuntru și afară de parochie: O crimă comite oricare individ, care atțtă pe parochienii contra parochului.

Și dacă mergem cu această analogie și mai departe, atunci noi toți românii gr. orientali formăm o parochie mare, al cărei cap este șeful suprem al bisericeii noastre: Escel. Sa D-nul nostru arhiepiscop și metropolit. Iubirea reciprocă dintre cel mai mare paroch și dintre parochienii singur e în stare, să garanteze sentimentul religios, cea mai puternică temelie a existenței noastre și politice și naționale.

Când încercați, din norocire fără nici un succes, să răpiți parochienilor ortodocși iubirea naturală, care trebuie s'o aibă cătră cel mai mare paroch al lor, atunci voi comiteți nu numai un atentat asupra bisericeii, dar și un atentat național, căci ofensați ce avem noi mai sfânt, sentimentul religios și împreună cu acesta și pe cel național!

Să nu uite deci nici un gazetar; că la noi, la români, naționalitatea e strins legată de biserică, că cel ce strică bisericeii, strică și mai mult naționalității. Aducă-și tot jurnalistul aminte de vorbele poetului Lăpădat:

„Românul în astă lume,
„Ori-ce rele o-a suferi,
„In legea, în care se naște,
„In ea scie a muri.”

Legea dar și mai marii ei ar trebui să trecă sub rubrica: *Nolli me tangere.*

Și acum să reasumăm pe scurt datorințele esențiale ale presei:

Presă: Să aibă o origine nobilă, să nu se înființeze din ură personală și cu tendințe răutăcioase. Să trateze cestiuni, cari interesează pe cetitori și să le scrie astfel, ca să fie pe deplin înțelese. Să pōrte un stil plin de demnitate și să folosescă o singură ortografie, ortografia academiiei. Să nu publice minciuni, ci adevărul în totă integritatea sa. Să contribuie la formarea caracterului susținând cu energie sentimentul religios. In consecință să

cultive pe toate căile nu ura, ci iubirea curată între parochienii și paroch, între toți Românii greco orientali și între șeful suprem al acestei bisericeii!!

Ăr cetitorilor, cari vreau să înțelegă, le recomand în propriul lor interes, dacă le cade în mână câte o gazetă, care calcă aceste datorințe, care își consideră de scop final a lōvi în sentimentul lor religios, lovind fără crușare în mai marii bisericeii noastre. ce recomand, să fie cuminte și astfel de poreclite gazete, nedemne de nobila misiune a presei, mai bine să nu le mai citescă, căci în loc să i aducă vre-un folos, le strică răpindu-le timpul de gēba!!

Primirea I. P. S. Sale noului metropolit gr.-cat. Dr. Victor Mihályi de Apșa.

Sâmbătă în 25 l. c. n. I. P. S. S. noul metropolit gr.-cat. Dr. Victor Mihályi a sosit în Blas, unde în 26 l. c. a fost întronizat.

Primirea, ce i-s'a făcut din partea credincioșilor a fost forte călduroasă. I. P. S. S. D. metropolit a sosit pe la Teiuș cu trenul dela Alba-Iulia. La Teiuș I. P. S. Sa D. metropolit s'a întâlnit cu Escel. Sa Domnul episcop al Oradiei Mihail Pavel, carele a fost designat ca comisariu bisericesc la întronisare; tot aici I. P. S. S. a fost așteptat de o numeroasă deputațiune sosită din Blas și de alți onorațiori din jur, precum și de o mare mulțime de popor.

După sosirea trenului înălții prelați s'au bineventat reciproc, apoi dl Stefan Popp din Mihalț ținū vorbirea de întâmpinare, la care răspunde I. P. S. Sa; vorbi apoi d-nul Dr. Aug. Bunea, la care de asemenea îi răspunde I. P. S. Sa în cuvinte călduroase și părintești.

La Blas I. P. S. Sa a fost întâmpinat de un număr mare de inteligență, de tinerimea studioasă din Blas și de o mulțime mare de popor. La Blas fu bineventat de dl director al preparandiei Munteanu; la primul arc de triumf de dl notariu comunal Munteanu, ăr la capitol de Rever. Sa Dl vicariu-metropolitan Ioan Moldovănuș.

Dela întâmpinare s'a obținut cu totul dl episcop și capitulul din Gherla. O tristă împregiurare este de remarcă și de astădată. Funcționarii dela tren în timpul vorbirilor de întâmpinare și în timpul răspunsurilor puneau mașinele dela trenuri în mișcare spăriind astfel publicul aglomerat, încât putea să se întâmple și nenorociri. La Jibot, precum se spune, I. P. Sa era să rămână pe jos, dacă nu întrerupea vorbirea și alergia să se urce în tren.

Intronisarea s'a făcut Dumineca trecută între marii festivități arangiate de clerul și poporul bisericeii române greco-catolice.

Escelența Sa Înalt Preasfințitul nostru arhiepiscop și metropolit Miron Romanul s'a reprezentat la festivități le întronisării prin Părintele protopresbiter și asesor consistorial Ioan Papiu și prin secretariul consistorial Dr. Remus Rosca, cari au înmănat noului metropolit și un autograf al Escelenței Sale.

Din inimă luăm și noi parte la bucuria metropoliei române greco-catolice din acest festiv incident, și dorim noului metropolit viață și sănătate îndelungată pentru binele bisericeii române greco-catolice, și pentru consolidarea bunelor raporturi dintre cele două metropolii române.

Noutăți.

Reuniunea română de muzică din Sibiu. După-cum suntem informați reuniunea de muzică din Sibiu în feriile Rusaliilor va face o excursiune, și va concerta în București, Ploiesti și în Brașov.

Reuniunea această sub conducerea domnului Dima s'a avântat la locul prim între reuniunile de acest soi în patria noastră.

Presentarea ei în capitala României este un act, pe care cu drag i-l înregistrăm noi, și cu fală-l vor lua la cunoștință toți românii, cărora la inimă desvoltarea culturală a poporului nostru.

Din patria noastră s'a sădit cultura în regatul învecinat.

Domnul Dima cu reuniunea română de muzică umblă pe cărările marelui dascăl Lazăr.

Dumnezeu să încoroneze cu succese stăruințele nobile culturale ale acestei reuniuni, și ale distinsului ei conducător.

„Reuniunea sâbilor români din Sibiu”, invită la Concertul împreunat cu teatru și joc ce se va aranja Duminecă în 2 Iunie n. (dăua de Rosalii) 1895 în pavilionul dela „Hermannsgarten”. Inceputul la orele 8 sēra. Prețul de intrare de familie à 3 persoane 1 fl. 30 cr., pentru domni 60 cr. pentru dame 40 cr. Suprasolviri benevole se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale ziaristică. Bilete de intrare se capătă începând de Joi 30 Maiu n. la „Institutul Tipografic” (strada Măcelarilor Nr. 21), la „Librăria archidieceșană” (strada Măcelarilor Nr. 45) și sēra la cassă. Intre pause precum și la dans publicul va fi delectat de muzica militară. Program: 1. „Deșteptă-te Române”, executat de muzică. 2. „Românul”, de „”, executat de corul reuniunii. 3. „Fōie verde alunaie”, de Ventura, executată de muzică. I. „Harță Rezeșul”. Operetă într'un act, de Vasile Alecsandri. Persōnele: Harță Rezeșul, dl George Poponea; Bursufescu, dl Augustin Gruța; Lunceanu, primar, dl Ioan Imbăruș; Tarșita Garofēșca, vēduv, d-șōra Elena Pop; Măruca, tinēra țērancă d-șōra Eugenia Grecu; Un lacheu, „”; 4. „Tu căre ești perducă”, de Dinic, executată de muzică. 5. „Din depărtare”, de I. Vorobchievici, executată de corul reuniunii. 6. „Aș vrea”, de „”, executată de muzică. II. „Turnu Măgurele”. Scenă în versuri într'un act, de Vasile Alecsandri. Persōnele: Adela, tinēra vēduv, d-na Maria Imbăruș; Horca, tinēra de d-robanji, „”; Doctorul, dl George Mocean. 7. „Marșul lui Mihail-Vitezul”, executat de muzică, Intre pausă se va juca „Călușerul” și „Bătuta” sub conducerea dlui George Poponea. Fumatul înainte de orele 10 este oprit.

Inteligența română este respectuos rugată a se considera prin acēta ca invitată.

Incendiu la Londra. Se depeșeză, că Dormontey o parte a orașului Londra a fost ieri nōptea cercată de un incendiu teribil. Nenumărați sunt aceia, cari și-au perdut totă averea prin foc, fiind-că partea acēta cercată e locuită numai de sēraci. Daunele sunt estimate la 200.000 funți de sterlingi, ceea-ce e mai mult decât două milioane de floreni.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român”.

Cohalm, 10 Maiu.

Onorate dle redactor!

Pe 7 Maiu st. v. a fost convocată „Reuniunea învățătorilor gr.-or. din departământul Cohalmului la adunarea generală în comuna Merchiaș, unde mai întâiu s'a făcut esamenul cu copii dela scōlă, de fațt fiind învățătorii: 1. I. Urs, Cața. 2. I. Bănuț Cohalm. 3. G. Berghea Fântăna. 4. I. Șolcă, Felmer. 5. I. Ciucan Mateiaș. 6. A. Niculescu Merchiaș, 7. G. Maican Ticușul-rom. și 8. G. Andron Ungra.

Esamenul s'a început înainte de 9. și a durat până după 11 ore cu asistența unui public forte numeros din comună, între care pe lângă învățătorii susnumiți era și preotul din Mateiaș, Ioan Brotea, și după esamen dimitinduse copii neîntrerupt s'a deschis ședința „Reuniunei” prin președintele ei, domnul Nicolau D. Mircea protopop printr'un cuvânt acomodat. Pertractarea s'a început cu întrebarea din partea președintelui, dacă află adunarea cu scop aș face dl. învățătorii mai întâiu observările convenite la întrebările învățătorilor esaminate și la răspunsurile scoliarilor esaminate? Ceea-ce primindu-se, s'a început a se cerne cu cea mai mare scrupulositate mai de toți învățătorii pe rēnd toate mișcările învățătorului esaminător, privirea, ținuta și tonul de vorbire, cari observări în parte recunoscându-le dl Niculescu, pe altele le respingea cu alte motive.

Vădind interesul cel mare din partea învățătorilor prezenți la aceea adunare pentru căsciparea unui metod cât se poate mai practic, am cugetat că numai acest punct încă ar fi meritat întrunirea „Adunării”. Laudă și recunoștință se cuvine celor ce au dispus ținerea esamenului cu adunarea învățătorilor, pentru că observările făcute la o astfel de ocazină sunt o școală foarte bună pentru cei mai mulți, dacă nu chiar pentru toți învățătorii.

Interesul cel mare față de școală l-au dovedit însă d-nii învățători, Maican, Bănuț, Andron, Niculescu, Berghea și Ciucan prin desvoltarea temelor publicate în „Telegraful Român” Nr. 47. c. ce le au predat în adunare, dintre care cu puțină deosebire a fost lucrată una mai bine ca alta.

Ambițiunea de cei întâi învățători între cei prezenți și au arătat-o învățătorii Ioan Bănuț și George Andron, cari la lecțiunea practică România din

Geografia Europei în critică și contra critică, nelăsând nici un punct neobservat, ambii voiau se țină locul prim.

Purtarea și interesarea de postul, cel ocupă învățătorii participanți la această adunare a umplut pe cei interesați de bucurie, dar apoi pe conducătorul Reuniunii despărțământului, se poate crede, că și de mândrie, căci prin rezultatul acestor învățători și vede încâtva ostenelele recompensate putând cu timp convinge prin atari învățători pe cei indiferenți de sub conducerea sa (înțelegând junele comune) despre însemnătatea și foloșele școlii.

După constituirea pe un period nou de 3 ani, bine reușită și încasarea tacselor dela unii membrii s'a încheiat ședința prin presidiu cu cuvinte căldurose de îmbărbătare la adresatul învățător.

Încă ceva de notat. Dupe pertrac-tarea unor puncte din programă fiind timpul înaintat s'a făcut pauză, în care

parochul local d. Pomp. Predovici a întrunit în casa sa la un prânz gustos, servit de dōmna preotēsă pe toți învățătorii cu d. conducător înfrunte; ér dupa încheiere d. inv. Niculescu asemenea a servit cu o ojină bună ca merinde de drum pe toții dd. după care stringându și mâinile, luându și adio a urmat fie-care calea sa.

Nr. 147/895

[62] 3-3

EDICT.

Oprea I. Pătra, gr. or. din Sibiel protopresbiteratul Săliștei, care a părăsit cu necredință pre legiuita lui soție Iliană Gligorea tot din Sibiel mai bine de 7 ani fără a se sci unde se află și dacă mai trăiesce, pe baza rezoluțiunei consistoriale din 7 Martie a. c. Nr. 1862 B. se citéză a se pre-senta înaintea subsemnatului Oficiu în termen de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contra procesul divorțial intentat asupra-i de so-

ția lui se va pertracta și decide și în absența lui.

Săliște, 1 Maiu 1895.

Oficiul protopresb. gr.-or. al Săliștei.
Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 241/895

[68] 1-1

Publicațiune.

Prin sentența Preaevenerabilului Consistoriu archidieceșan dto 2 Maiu 1895 Nr. 3178 B. Vasile Cărpinean gr. or. din Porcesci este despărțit legal de pribegita lui soție Martha Ciocănel tot de acolo, cea ce în sensul §. 124 din procedura în cause matrimoniale din 1878 se aduce la cunoștință publică.

Avrig, 7 Maiu, 1895.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Avrigului ca for matrimonial de prima instanță.

Ioan Cădea,
protopop.

A V I S.

In librăria tipografiei archidieceșane se află de vîndare următoarele cărți: [169] 15

I. Cărți bisericesci.

Biblia ilustrată testamentul vechiu și nou, nelegată fl. 10, legat	fl. 15.—
Chiriadromion (Cazan), nelegat fl. 10, legat	12.—
Evangelie, neleg. fl. 8 leg. fin	18.—
Octoich mare, neleg. fl. 17, leg.	20.—
Octoich mic, neleg. fl.—60 cr. leg.	75.—
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat	75.—
Proscomidia altariului	25.—
Penticostariu neleg. fl. 8, leg.	10.—
Rânduiala la sfîșirea bisericilor	250.—
Triodion cu Strajnic neleg. fl. 20, legat	25.—

II. Cărți scolare.

Abedar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg.	24.—
Abedar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat	25.—
Abedar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg.	25.—
Abcedar magiar-român, de N. Putnoky leg.	20.—
Aritmetica, de P. Dima	32.—
Abedar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. =	45.—
Aritmetica după Lurz	20.—
Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III. =	35.—
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediție nouă, nel. cr. 30 leg.	40.—
Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg.	30.—
Carte de cetire de Ioan Popescu legată	70.—
Catechism de M. Toma	30.—
Catechism bogat	50.—
Cărticică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă	15.—
Comput de Ioan Popescu	120.—
Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă	2.—
Compendiu de drept canonic ediție nouă	3.—
Conducător la Abedar de I. Popescu	10.—
Culegere de cânteceneșionale	25.—
Carte de cetire magiară de Crișan și Putnoky partea I. = 70 II.	1.—
Carte de cântări bisericesci pentru copii	12.—
Curs de limba magiară de Molnár I. II. III. a	20.—
Constituția patriei de Ioan Popoviciu leg.	20.—
Chemia elementară de Vlaicu	80.—
Chemia anorganică de Filipescu	80.—
Drepturile și datorințele civile	20.—
Elemento de Geografia de Zacharia Boiu	30.—
Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu	30.—
Elemente de Istoria nat. și Fisica de Z. Boiu	30.—
Elemente de Fisică de I. Dariu	30.—
Fisica de Făgărășan	40.—
Gramatica română de Mihailan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV. =	24.—
Geografia pentru școl. populare de I. Dariu leg.	35.—
Geografia pentru școl. populare de Moldovan & Făgărășan	30.—

Geografia pentru școlile medii de Moldovan & Făgărășan I.	fl. 120
Geografia pentru școl. medii de Moldovan & Făgărășan II.	50.—
Geografia pentru școlile medii de Făgărășan & Bărsan II.	1.—
Gramatica română de I. Dariu	25.—
Gramatica limbii magiare de Crișan & Putnoky	1.—
Istoria biblică pentru școl. populare	30.—
Istoria biblică pentru școlile medii	55.—
Istoria bis. rom. de Șaguna I. II.	3.—
Isagogia de Dr. Ilarion Pușcariu	150.—
Istoria bisericescă ptru școl. pop.	35.—
Istoria bisericescă pentru școlile medii I. II.	1.—
Istoria Ungariei de Dr. N. Pop	25.—
Istoria Ungariei de S. Moldovan	26.—
Istoria Ungariei pentru școlile secundare de V. Goldiș	80.—
Istoria universală pentru școlile secundare de V. Goldiș	1.—
Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. =	60.—
Istoria literaturii române de Lazariu	1.—
Legendar român de V. Petri	50.—
Legendar magiar român de N. Putnoky	30.—
Limba maternă de Dr. Ilarion Pușcariu, ed. nouă	40.—
Mărturisirea ortodocșă	120.—
Pastorală veche	1.—
Pastorală nouă	150.—
Pomăritul de D. Comșa	1.—
Principii din Pedagogie de dr. Il. Pușcariu	1.—
Psichologia empirică de I. Popescu	2.—
Teologia dogmatică	1.—
Teologia morală	150.—
Toldy, Narațiune poetică de Crișan & Putnoky	70.—

III. Cărți literare.

Biografia fericitului Șaguna de N. Popea	fl. 250
Istoria biser. politico-naționale	1.—
Enchiridion sau carte manulă de canoane	4.—
Învățătorul și poporul de Marienescu	50.—
Polemia contra Heliad	50.—
Calendarul pe anul 1895	30.—
Scrisori apologetice	50.—
Sunete și resune de Z. Boiu	50.—
Scritura sf. Ioan gură de aur	50.—
Vocabular român german	70.—
Anghira creștină (cuvântări) funebreale de T. V. Gheaja	150.—
Anecdote și glume de T. V. Gheaja	65.—
Antologie română de Manliu	175.—
Cel mai mare bine din lume de Făgărășan	20.—
Cine ce face lui își face, comedie într-un act pentru tinerimea școlară	10.—
Codicele de Mateiu Voilean	80.—
Colinde de A. Marienescu	110.—
Compas românesc de P. Petrescu	50.—
Cuvântări funebreale de Z. Boiu	150.—
Crestomația română de I. Manliu	175.—
Date istorice de I. C. Pușcariu	2.—
Descăntece populare de Marian	2.—
Documente pentru limbă și istoria de Dr. Il. Pușcariu	250.—

Doine și strigături de St. Muntean	fl. —12
Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariț	80.—
În memoria lui G. Bariț peșii de G. Joandrea	20.—
Întrebări de educațiune și instrucțiune studii pedagogice de Dr. P. Span	1.—
La Alma povesti de Constanța de Dunca Schiau	50.—
Lecciconul comunelor bisericesci din archidieceșă de Dr. Remus Roșca	1.—
Noul atac asupra școlilor noastre. Manual de drept cambial de I. Socaciu	2.—
Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărășan	20.—
Primatul papal și infalibilitatea papei de I. Broju	25.—
Poesii de Andreiu Murășan	150.—
Poetica română de I. Manliu	175.—
Povesici ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I—V	125.—
Povestiri alese și întocmite de P. Petrescu	75.—
Retorica și stilistica de I. Manliu S'a dus în țără novelă originală de Il. Chendi	15.—
Studiu diu economia națională de P. Petrescu	40.—
Satul cu comorile novelă de P. Petrescu	45.—
Stupăritul de C. Dimian	80.—
Vechia metropolie de N. Popea	150.—
Protocolele sinodale dela 1864—1893 tōte laolaltă	19.—
Protocolele congresuale dela 1868—1891 tōte laolaltă	760.—
Statut organic	25.—
Regulament pentru parochii	10.—
Regulament pentru organizarea, provisorie a învățământului	10.—
Regulament pentru procedura matrimonială	20.—
Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian	10.—
Regulament pentru afaceri interne congresuale	20.—

IV. Tipărituri.

Budget cōla	n —03
Catalog de clasă cōla	n —02
Catalog de clasă broș. din 10 cōle	n —30
Catalog de clasă broș. din 15 cōle	n —45
Catalog de clasă broș. din 20 cōle	n —55
Carte de evidență cōla	n —03
Carte de evidență leg. din 30 cōle	n 180.—
Carte de evidență leg. din 40 cōle	n 210.—
Chronica școlară leg.	n 150.—
Consemnarea pruncilor obligați a cerceta școlă cōla	n —02
Conspecte protopopesici, pentru noucun.	n —05
Conspect despre comunele matre și filie cōla	n —03
Conspect despre vizitarea școlilor cōla	n —03
Conspecte de catechisația cōla	n —03
Conspecte școlare inv. (date statistice cōla)	n —06
Conspecte prot. I. II. III. cōla	n —06
Conspecte de absenții săptămânale și lunare cōla	n —02

Contul capitalelor active cōla	fl. —03
Estrase din protocolul botezaților, cununăților și morților esempl.	n —01
Matricula școlară cōla cr. 2 legată din 50 cōle	n 150.—
Inventare pentru averea bisericilor	n —10
Jurnal de casă cōla	n —03
Jurnal de casă leg. 25 coli	n 165.—
Jurnal de casă leg. 30 coli	n 180.—
Obligațiuni ptru biserici esempl.	n —01
Protocolul bunei învoiri cōla	n —06
Protocolul bunei învoiri leg. din 50 cōle	n 4.—
Protocolul parochial cōla	n —06
Protocolul parochial leg. din 50 cōle	n 450.—
Protocolul botezaților cōla	n —06
Protocolul botezaților I. din 50 c.	n 450.—
Protocolul cununăților cōla	n —06
Protocolul cununăților I. din 50 c.	n 450.—
Protocolul morților cōla	n —06
Protocolul morților leg. din 50 c.	n 450.—
Protocol de esibite cōla	n —03
Protocol de esibite I. din 30 cōle	n 180.—
Protocol de esibite I. din 50 cōle	n 250.—
Prot. de clasificățiune cōla	n —02
Prot. de clasificățiune I. din 50 c.	n 150.—
Specificațiuni pentru noua cununăți cōla	n —05
Testimoniile școlare esempl.	n —02
Testimoniile de religie	n —02

V. Icoane.

Icoana înmormentării domnului pe pânză	fl. 250
Icoana înmormentării domnului pe hârtie	n —50
Icoana celor trei Ierarchi pe hârtie	n —30
Icoana Evangeliștilor pe hârtie	n —50
Portret Șaguna	n 1.—
Portret Gozșdu	n 1.—

VI. Requisite de scris.

Libele de scris à 1 cr. 100	n —70
Libele de comput à 1 cr. 100	n —70
Libele de dictando à 1 cr. 100	n —70
Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu	n —15
Glasuri (tocuri de pene) și de ceruse rotunde și quadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. și	n —45
Tocuri (cōde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata.	
Hârtie fină de scris de cancelarie și concept à 6, 7, 8, și 10 fl. mii de cōle.	
Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 bucata și suta à 80 cr. 1 fl. 120 180 2 și 7 fl.	
Pene de scris dela 50 cr. până 1 fl 20 cutie constătatōre din 144 bucăți.	
Tablize de pētră bucata 7, 10, 12 14 și 15 cu bucata	
Tot felul de hârtie de epistole cu prețuri foarte moderate.	
Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucata.	
Trăisti de școlă pentru copii, chipuri pentru copii, Circele, Văpsele și pensele, Hârtie sugativă.	
Calemare, Liniale, hârtie pentru stelagiun, Albume, Blocuri, Tinte de desam; tofelul de negrăla, tōte acestea cu prețuri foarte moderate.	